

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/118/2022
Identifikačné číslo spisu:	6421202239
Dátum vydania rozhodnutia:	12.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6421202239.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. D., narodeného XX. H. XXXX, J. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Cífrom, Lučenec, Janka Kráľa 5/A, proti žalovanému Home Credit Slovakia, a.s., Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenému Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., Trenčín, 1. mája 173/11, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 2 645,92 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9Csp/53/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. marca 2022 č. k. 15CoCsp/47/2021-154, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15CoCsp/47/2021-154 zo dňa 23. marca 2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9Csp/53/2021- 97 zo dňa 12. októbra 2021 žalobu žalobcu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 20. júla 2021 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 2 645,92 eura z titulu bezdôvodného obohatenia žalovaného na úkor žalobcu. Svoj nárok vyvodzoval zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 2. apríla 2016 nazvanej Zmluva o spotrebiteľskom úvere - revolvingový úver. Žalobca tvrdil, že sa nejedná o revolvingový úver, ale o spotrebiteľský bezúčelový úver, ktorý je bezúročný a bezpoplatkový, pretože zmluva neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v § 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (termín konečnej splatnosti úveru, neobsahuje správnu výšku RPMN, výška odplaty a úroková sadzba bola dojednaná v rozpore so zákonom, individuálne neboli vyjednané doplnkové služby poistenia Premium). Keď žalovaný z titulu uvedenej zmluvy prijal plnenie od žalobcu nad rámec samotnej istiny úveru bezdôvodne sa obohatil.

2. Súdnou kontrolou predmetnej zmluvy, ako zmluvy spotrebiteľského charakteru, súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok uplatňovaný žalobcom na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je dôvodný. Žalovanému nevzniklo bezdôvodné obohatenie, nakoľko neprijal plnenie bez právneho dôvodu a žalobca plnil na základe platne uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom revolvingovom úvere. Zmluva obsahuje

všetky zákonné náležitosti, preto úver nemožno považovať za bezúročný a bezpoplatkový ako tvrdil žalobca, preto žalobu zamietol.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Podľa odvolacieho súdu okresný súd zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Okresný súd náležite zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil, odvolací súd s týmto posúdením súhlasí a s prihliadnutím na obsah spisu hodnotí postup okresného súdu ako správny a zákonný. Okresný súd sa v odôvodnení rozsudku dôsledne zaoberal námietkami, ktoré opakovane aj v odvolacom konaní namieta žalobca. Nebolo preto úlohou odvolacieho súdu a ani účelné, tieto opakovane uvádzať. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V tomto zmysle rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Týka sa to aj námietok žalobcu o posúdení úverovej zmluvy z ktorej žalobca vyvodzuje svoj nárok, kedy okresný súd vzhľadom na obsah zmluvy, ale s prihliadnutím aj na správanie žalobcu (keď žalobca pravidelne úver až do roku 2020 čerpal prostredníctvom kreditnej karty a splácal) prijal správny záver, že ide o zmluvu charakteru revolvingového formou povoleného prečerpania (§ 2 písm. e) zákona č. 129/2010 Z. z.). V súlade s týmto zistením okresný súd nadväzne posudzoval aj otázku dodržania zákonom určených obligatórnych náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere, vrátane tých, ktoré osobitne namietal žalobca. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného uvedeným v jeho vyjadrení k odvolaniu žalobcu, kde v podrobnostiach uvádza spôsob výpočtu RPMN v prípade úveru revolvingového typu s poukazom na to, že výpočet RPMN je výsledkom imaginárneho prepočtu v zmysle prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z. z., čo konštatoval a zdôraznil v odôvodnení rozsudku aj okresný súd. Pre revolvingový typ úveru je typické, že konkrétny výpočet RPMN nie je možné v čase kontraktácie zmluvného vzťahu vykonať, pretože v čase kontraktácie tohoto vzťahu nie sú presne známe podstatné náležitosti na toto zadefinovanie, pretože celá úverová zmluva sa priebežne čerpá a dopĺňa. V konkrétnom prípade sú v zmluve uvedené všetky obligatórne náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch v čase jej uzavretia. S poukazom na špecifickosť revolvingového úveru, ako bolo uvedené vyššie, nie je objektívne možné uviesť ani konečnú splatnosť úveru, počet splátok, celkové náklady úveru a RPMN, pričom zákon aj výslovne počíta s nemožnosťou určenia, resp. presného určenia RPMN. V tomto smere žalovaný ako veriteľ v zmluve o úvere uviedol výšku úverového limitu, výšku mesačnej splátky, ročnej úrokovej sadzby, ako aj indikatívny výpočet RPMN. Z charakteru revolvingového úveru vyplýva, že nie je množné určiť údaj o počte splátok, keďže táto zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú. Dohoda o trvaní záväzkového vzťahu na neurčitý čas medzi stranami sporu je podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne určitá. Zákon o spotrebiteľských úveroch nevyklučuje možnosť uzatvorenia úverovej zmluvy na neurčitý čas. V tomto prípade je nutné rozlišovať medzi zánikom záväzku a zánikom dlhu, čo znamená, že jeden z účastníkov záväzkového vzťahu splní povinnosť, ktorá mu vyplýva z obsahu záväzkového vzťahu. V tomto prípade záväzkový vzťah ako taký vznikol na základe revolvingovej zmluvy, ktorej trvanie bolo dohodnuté na neurčitý čas, naproti tomu dlh dlžníka, ktorý na základe poskytnutého úverového rámca z tohto čerpal, bol stanovený splnením dlhu úhradou jednotlivých splátok (§ 559 Občianskeho zákonníka).

5. Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie, že úver nie je možné považovať za bezúročný a bezpoplatkový. Okresný súd prijal správny záver aj v tom, že doplnková služba poistenie Prémium v danom prípade bola individuálne dojednaná, čo podporne osvedčuje i to, že žalobca túto službu z dôvodu práceneschopnosti aj využil (na jeho žiadosť bolo realizované poistné plnenie).

6. Odvolací súd vyhodnotil námietku žalobcu, že v jeho prospech neboli aplikované ustanovenia plynúce so spotrebiteľskej právnej úpravy na súdnu a inú právnu ochranu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, ako nedôvodnú. Rozhodnutie súdu spĺňa parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia. Obsahuje nielen úvodnú popisnú časť (čoho sa strany domáhajú,

aké dôkazy súd vykonal), ale i spôsob a rozsah, akým sa súd prejednávanej vecou zaoberal a tiež samotné právne posúdenie. Súd sa dostatočne vypořiadal i s rozhodujúcimi argumentmi žalobcu. V odôvodnení rozsudku okresný súd náležite vysvetlil dôvody, pre ktoré žalobe nevyhovelo, citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje závery. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcu, že okresný súd nevykonal dôkazy pre spravodlivé rozhodnutie vo veci. K odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa skúmania bonity klienta žalovaným pri poskytovaní úveru možno dodať, že nakoľko priamo v zmluve o úvere predloženej súdu sú uvedené okrem osobných identifikačných údajov klienta (žalobcu), aj informácie o jeho rodinnom stave, počte vyživovaných detí, zdroji jeho príjmu, vrátane názvu zamestnávateľa a doby zamestnania, ako aj výška čistého mesačného príjmu žalobcu, taktiež čistý mesačný príjem manželky žalobcu, potom niet pochyb o tom, že súd I. inštancie mal k dispozícii aj informácie pre racionálne vyhodnotenie, či pri poskytovaní úveru žalovaný zisťoval skutočnosť ohľadom bonity spotrebiteľa, resp., že schopnosť dlžníka úver splácať je splnená v rozsahu ako predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.. Navyše v roku 2016, kedy žalobca o úver žiadal nebola NBS stanovená metodika na výpočet ukazovateľa schopnosti splácať úver, toto bolo realizované Opatrením č. 10/2017 zo dňa 14. novembra 2017, ktoré bolo doplnené Opatrením č. 6 z 29. mája 2018. Dovtedy si každá finančná inštitúcia mohla nastaviť podmienky splnenia tohto ukazovateľa podľa internej rizikovej politiky a pravidiel. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobcu žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu predstrel súdu ako postupoval pri posúdení schopnosti žalobcu splácať úver (body 17., 18.).

7. Proti tomuto rozsudku dovolanie podal žalobca. Žalobca podal dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. b) CSP.

8. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že v konaní uplatňoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom tento odvodzoval od skutočnosti, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere - revolvingový úver zo dňa 2. apríla 2016 je bezúročný a bez poplatkov. Za účelom preukázania tejto rozhodujúcej skutočnosti poukazoval na absenciu konkrétnych obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 Zákona č. 129/2010 Z.z. a taktiež aj na porušenie povinnosti veriteľa posudzovať schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver - skúmanie bonity podľa § 7 Zákona č. 129/2010 Z.z.

9. Dovolateľ prostredníctvom právneho zástupcu na pojednávaní 12. októbra 2021 na súde prvej inštancie urobil dôkazné návrhy, aby bola zabezpečená telefonická nahrávka rozhovoru pracovníka žalovaného (dôkazný návrh 1/) a aby žalovaný preukázal predložením dokumentácie, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity dovolateľa ako spotrebiteľa (dôkazný návrh 2/).

9.1. Súd prvej inštancie návrhy na pojednávaní bez bližšieho odôvodnenia zamietol. V odôvodnení rozsudku prvej inštancie absentuje zmienka o predmetných dôkazných návrhoch a súčasne v odôvodnení rozsudku logicky absentujú aj dôvody prečo súd nevykonal navrhnuté dôkazy. Dôkazné návrhy pritom smerovali k objasneniu rozhodujúcich skutočností významných pre meritórne rozhodnutie vo veci, najmä dôkazný návrh 2/, ktorým sa mala riešiť otázka, či žalovaný ako poskytovateľ spotrebiteľského úveru splnil povinnosť postupu s odbornou starostlivosťou podľa § 7 Zákona č. 129/2010 Z.z., pričom hrubé porušenie tejto povinnosti je sankcionované tým, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bezpoplatkový podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z.

9.2. Dôvodnosť dôkazného návrhu 2/ bola nepriamo opodstatnená aj z dôvodu konštatovania hrubého porušenia povinnosti stanovenej v § 7 zákona č. 129/2010 Z. z. zo strany žalovaného, ktoré bolo preukázané v inom súdnom konaní Okresného súdu Žiar nad Hronom, sp. zn. 27Csp/45/2021.

9.3. Dôvodnosť dôkazného návrhu 1/ bola opodstatnená aj na základe existencie rozporu výpovede dovolateľa a obsahom formulárovej zmluvy o úvere. Tento postup teda nemožno hodnotiť inak ako postup v rozpore s právom dovolateľa na spravodlivé súdne konanie.

Dovolateľ podal voči rozsudku súdu prvej inštancie aj odvolanie, v ktorom nesprávny procesný postup spočívajúci v porušení práva na spravodlivý proces namietal a to v bode 3/, 16/, 17/, 18/ a 19 odvolania. Aj v rozsudku odvolacieho súdu absentuje zmienka o predmetných dôkazných návrhoch. Konkrétne v odôvodnení rozsudku logicky absentujú aj dôvody prečo súd nevykonal navrhnutý dôkaz. Takéto konštatovanie odvolacieho súdu, ktoré hovorí, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňa parametre

riadneho a dostatočného odôvodnenia, je nesprávne a nemá oporu v súdnom spise a ani v rozhodnutí súdu prvej inštancie z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v priamom rozpore s § 220 CSP, keďže neobsahuje jasné a výstižné vysvetlenia, prečo nebol vykonaný navrhnutý dôkaz.

10. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP konkretizoval právnu otázku č. 1/ a to, či Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 6604002266 zo dňa 2. apríla 2016 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným obsahuje obligatórnu náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. k) Zákona č. 120/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zákonom aprobovaným spôsobom a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere nie je považovaný za bezúročný a bez poplatkov Zákona č. 129/2010 Z.z., alebo uvádzaná náležitosť v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere je považovaný za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b) písm. d) Zákona č. 129/2010.

10.1. Zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu, prítomnosti obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k) Zákona č. 129/2010 Z.z. a následne k nesprávnemu posúdeniu, že spotrebiteľský úver nie je bezúročný a bezpoplatkový. Nesprávne vyriešenie právnej otázky vyplýva z bodu 24. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v spojení s bodom 24. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na základe uvedeného odvolací súd nesprávne ustálil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje náležitosť ročnú percentuálnu mieru nákladov.

10.2. Žalobca mal za to, že náklad žalobcu v podobe poistného (3,29 eura) mal byť započítaný do celkových nákladov a vstúpiť do vzorca pre výpočet RPMN pretože v súvislosti s vyššie uvedenými nákladmi žalobcu nemal na výber a musel ich akceptovať bez možnosti ich odmietnutia. Dovolateľ reálne nemôže ísť o dobrovoľné náklady, ale o náklady povinné, ktoré boli podmienkou poskytnutia úveru a ktoré mali byť obligatórne premietnuté do celkových nákladov ako aj do parametra RPMN, čo sa v danom prípade nestalo.

11. Ďalej dovolateľ formuloval druhú právnu otázku a to, či došlo k hrubému porušeniu povinnosti žalovaného posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa § 7 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z.z. a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere je považovaný za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 2 predmetného zákona, alebo nedošlo k hrubému porušeniu povinnosti žalovaného posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa § 7 ods. 1 Zákona a spotrebiteľský úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o úvere nie je považovaný za bezúročný a bez poplatkov.

11.1. Zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu splnenia povinnosti stanovenej v § 7 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z.z. a následne nesprávnemu záveru, že úver nie je bezúročný a nie je bez poplatkov. Dovolateľ konštatoval, že vyriešenie žalobcom nastolenej právnej otázky odvolacím súdom v bode 25. odôvodnenia je v priamom rozpore so zmyslom a účelom § 7 Zákona č. 129/2010 a v priamom rozpore s doslovným znením § 7 Zákona č. 129/2010 Z.z. a aj v rozpore s rozhodovacou praxou dostupných rozhodnutí - vyšších súdov SR a to KS Banská Bystrica sp. zn. 11CoCsp/2/2021, KS Trenčín sp. zn. 6CoCsp/43/2021, KS Prešov 3CoCsp/54/2020, 22Co/136/2019, Najvyššieho súdu ČR - 33Cdo/201/2018, Najvyššieho súdu SR 7Sžo/61/2015 a súdneho dvora EÚ - rozhodnutie SDEÚ vo veci C-449/13, je nedostatočné a založené na domnienkach a nie na dôkazoch.

11.2. Dovolateľ mal za to, že je nevyhnutné konštatovať nasledovné: Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 2. apríla 2016 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným neobsahuje obligatornosť a náležitosť § 9 ods. 2 písm. k) Zákona č. 129/2010 Z.z. a úver je preto bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b), d) Zákona č. 129/2010 Z.z.. Žalovaný hrubo porušil povinnosť ustanovenú v § 7 Zákona č. 129/2010 Z.z. a preto je úver bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 2 druhá a tretia veta Zákona č. 129/2010 Z.z. Vzhľadom na uvedené, žiadal zrušiť rozsudok Krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

12. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení,

že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

14. Žalobca podal dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd najskôr pristúpil k posúdeniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

14.1. Žalobca vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď vytýkal odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie rozsudku k jeho odvolacej námietke vo vzťahu k ním navrhovanému dokazovaniu na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 12. októbra 2021 a to konkrétne, keď navrhoval zabezpečenie telefonického nahrávky rozhovoru pracovníka žalovaného, ktoré žalovaný archivuje k ozrejmieniu uzavretiu zmluvy medzi stranami a tiež predložením dokumentácie žalovaného, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity žalobcu ako spotrebiteľa. Tvrdil, že pokiaľ tieto návrhy na vykonanie dokazovania boli zamietnuté, nie je zrejmé z akých dôvodov tieto súd prvej inštancie zamietol, rovnako na túto odvoláciu námietku nedostal ani odpoveď zo strany odvolacieho súdu.

15. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnym pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

17. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je veľmi pestrý. Procesné elementy tohto práva zdôrazňujú „stanovený postup“, teda dodržanie procesných pravidiel v konaní ako celku pred všeobecným súdom. Nezávislosť jeho rozhodovania sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Jedným z takýchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na riadny proces, vylučujúcim svojvôľu pri rozhodovaní, je i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 a 3 CSP. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, kedy sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, alebo ignorujú kogentnú normu, či popierajú všeobecne akceptované chápanie dotknutého právneho inštitútu, treba také rozhodnutie považovať za stojace v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám. Obsahom tohto ústavou a dohovorom zaručeného práva je zaistenie práva na spravodlivé (riadne) súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

19. Pojem „právo na spravodlivý proces“ teda podľa názoru najvyššieho súdu zahŕňa nielen „postup súdu“ ako jeho „faktickú“ činnosť, ale (najmä) aj nesprávne súdne rozhodnutie, v dôsledku ktorého nemohol účastník konania (dovolateľ) uplatniť svoje práva pred okresným i krajským súdom. Predovšetkým súdnym rozhodnutím je takmer výlučne determinované právo na spravodlivý proces, lebo

ním sa súdne konanie ako celok končí. Niet preto žiadneho dôvodu pre všeobecný záver, že by malo byť z tohto pojmu (právo na spravodlivý proces) vylučované rozhodnutie súdu, ktorým sa završuje (resp. končí) celé konanie (porov. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013 a pod.).

20. Podľa posledne citovaného nálezu ústavného súdu (III. ÚS 330/2013) súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré odborne jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom žiadanej súdnej ochrany. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť riadne a právne správne odôvodniť svoje rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti prípadu.

21. Podľa tohto výkladu nie je - logicky vzaté - prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP závislá na jeho dôvodnosti, totiž až na tom, keď „vyjde najavo“ (ne)správnosť dovolateľovho tvrdenia o existencii dôvodu zmätočnosti vo forme porušenia práva na spravodlivý proces. To však môže vyjsť najavo iba vtedy (či až vtedy), ak dovolací súd vecne preskúma tvrdenie dovolateľa o porušení tohto práva, o tvrdenom dôvode porušenia práva na spravodlivý proces vydá svoje fiktívne rozhodnutie, ktorým buď dovolanie rozsudkom zamietne (vtedy je dovolanie neprípustné), ak je napadnuté rozhodnutie správne, alebo napadnuté rozhodnutie zruší (vtedy je dovolanie prípustné a zároveň aj dôvodné).

22. Prípustnosť dovolania však dovolací súd musí skúmať skôr, než sa pustí do meritórneho (vecného) prejednávania dovolacích dôvodov. Už z toho vyplýva, že dovolací súd nemôže prípustnosť dovolania posudzovať podľa výsledku vecného prejednávania dovolania (jeho dôvodov). Rovnako nie je logické, aby dovolací súd uznesením odmietol dovolanie ako neprípustné z dôvodu, že podľa jeho názoru nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, alebo preto, že nie je opodstatnený iný dovolací dôvod. Vo všetkých týchto prípadoch (fázach konania) nejde totiž už o prípustnosť, ale o dôvodnosť dovolania a obsah i forma rozhodnutia dovolacieho súdu sa musí riadiť ustanovením § 448 a § 449 CSP.

23. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

24. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

25. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne

korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

26. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

28. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

29. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, žeby dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť (4Cdo/102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť.

30. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti ale hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale aj tiež so zásadami spravodlivého procesu.

31. V predmetnej prejednávanej veci odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP, keď odvolací súd preskúmal odvolacie námietky žalobcu spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie, osvojil si dôvody napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a s poukazom na § 387 ods. 2 CSP na ne v celom rozsahu poukázal. Uviedol, že rozhodnutie okresného súdu zodpovedá náležite zistenému skutkovému stavu vo veci, vychádza z podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán, súd starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vecne správne a preto ho odvolací súd potvrdil, pričom nepovažoval odvolacie námietky žalobcu za dôvodné. Poukázal pritom na správny záver vyslovený súdom prvej inštancie, že v danom prípade išlo o zmluvu charakteru revolvingového formou povoleného prečerpania a v nadväznosti na to posudzoval správne aj otázku dodržania zákonom určených obligatórnych náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere, vrátane tých-ktorých osobitne namietal žalobca. V konečnom dôsledku považoval odvolací súd za správny názor súdu prvej inštancie, že úver nie je možné považovať za bezúročný a bezpoplatkový a okrem toho bol prijatý aj správny názor, že doplnková služba, poistenie v danom prípade bola individuálne dojednaná, čo podporne osvedčuje i to, že žalobca túto službu z dôvodu práceneschopnosti aj využil.

32. Podľa § 220 ods. 1 - 4 CSP (1) V písomnom vyhotovení rozsudku sa po slovách "V mene Slovenskej republiky" uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie strán a ich zástupcov, iných subjektov, označenie prejednávaného sporu, výrok, odôvodnenie, poučenie o lehote na podanie odvolania, o tom, na ktorý súd sa odvolanie podáva a o náležitostiach odvolania, poučenie o možnosti exekúcie a deň a miesto vyhlásenia.

(2) V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

(3) Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

(4) Jednotlivé odseky odôvodnenia rozsudku sa označujú arabskými číslicami.

33. Podľa § 387 ods. 1 - 3 CSP (1) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

(2) Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

(3) Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

34. Žalobca vo svojom dovolaní vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné vysporiadanie sa odvolacieho súdu pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia vo vzťahu k odvolacej námietke a to vo vzťahu k jeho návrhom pred súdom prvej inštancie na vykonanie dokazovania a to k zabezpečeniu

telefonickej nahrávky rozhovoru pracovníka žalovaného a tiež predložením dokumentácie od žalovaného.

35. Z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie zo dňa 12. októbra 2021 (č. l. 94 až 96 súdneho spisu) vyplýva, že takéto návrhy na vykonanie dokazovania zo strany žalobcu boli uznesením zamietnuté, následne bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a bol vyhlásený rozsudok, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá.

35.1. Žalobca podal proti tomuto rozsudku odvolanie, v ktorom okrem iného namietal (body 16., 17. a 18. odvolania), že súd prvej inštancie zamietol vyššie uvedené návrhy na vykonanie dokazovania bez odôvodnenia. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd sa touto odvolacou námietkou žalobcu vôbec nezaoberal, nevyhodnotil ba ani sa nevyjadril nijakým spôsobom k jej irelevantnosti.

36. Podľa názoru dovolacieho súdu, pokiaľ odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil tieto žalobcom namietané skutočnosti, resp. dostatočným spôsobom neodôvodnil ich bezvýznamnosť a irelevantnosť, odôvodnenie jeho rozhodnutia treba považovať za nedostatočné odôvodnenie, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý súdny proces a konanie tak zaťažil vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dovolacieho súdu neobsahuje ani elementárne vysvetlenie toho prečo odvolanie žalobcu považuje za nedôvodné práve aj vo vzťahu k týmto odvolacím námietkam.

37. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a na tieto odkázal, pričom rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 CSP. V bode 24. a 25. odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd vysvetľuje dôvody pre ktoré došlo k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie. Ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia s odvolacími námietkami žalobcu vo vzťahu k navrhovanému dokazovaniu, ktoré boli uvedené v odvolaní v bodoch 3., 16., 17. a 18. odvolania, odvolací súd sa týmito nezaoberal a to v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 387 ods. 3 CSP. Pokiaľ odvolací súd tieto odvolacie námietky žalobcu vo vzťahu k navrhnutému dokazovaniu považoval v predmetnej veci za irelevantné, bolo potrebné vysvetliť, z akých dôvodov vo vzťahu k prejednávanej veci tieto považoval za irelevantné (pozri k tomu príp. aj uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/200/2021).

38. Na základe výsledkov meritórneho dovolacieho prieskumu, dovolací súd uzatvára, že nerešpektovanie pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu, že nebolo zrejmé z akých dôvodov súd prvej inštancie zamietol ním navrhované dôkazy, došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vada tejto povahy je dôvodom, ktorý zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

39. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušené rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 7Cdo/212/2014 a 8Cdo/130/2015).

40. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu do ktorého právomoc patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s citovanými ustanoveniami napadnutý rozsudok dovolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

41. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.